

Kuntayhteistyön tehostamista, luonnonvarojen tutkimukseen ja hoitoon sekä koulutukseen liittyvän säätiön perustamista sekä Jokioisten kartanoalueen hoitoa koskeva valtuustoaloite

62/00.02.00/2020

KV 24.02.2020 § 34

Valtuutettu Matti Luostarinen luki seuraavan kuntayhteistyön tehostamista, luonnonvarojen tutkimukseen ja hoitoon sekä koulutukseen liittyvän säätiön perustamista sekä Jokioisten kartanoalueen hoitoa koskeneen valtuustoaloitteen:

"Tämä päivä on Matin päivä ja Matti nimenä oli aikanaan myös miehen yleisnimi. Oli niin syys-Matti kuin kevät-Mattikin. Shakin matti on samaa perua ja edustaa Matteuksen evankeliumista löytyvää maailman lopun kuvausta. Lapsena Matti edusti aikaa mennä nukkumaan nukku-Mattina.

Tämä viikko on samaan aikaan laskiaisen aikaa, mutta myös suomalaisen kulttuurin ja Kalevalan päivällä sekä karkauspäivällä siunattu. Kaikilla on ikivanha historiansa ja tapakulttuurit, joita on juhlittu hyvin maaseutumaisin eväin. Aina siellä mainitaan myös maaseudun luonnonvarojen käyttö ja maakunnallinen kulttuurimme.

Forssan talousalue on Suomen rikkaimman maaseutukulttuurin ylläpitäjä kartanoineen ja luonnonvarojen tutkimuslaitoksineenkin. Talousalueen sijainti on useamman vauraan maakunnan keskellä, ei toki reunalla. Näkökulma on aika muuttaa globaalin ilmastomuutoksen mukana. Etäisyys suurimpiin metropoleihimme on olematon ja saavutettavuus niistä oman aikanamme sähköisessä mediamaailmassamme olematon. Olemme kiertotalouden osaajana kansakuntamme ykkönen. Osaamme sen ja meihin luotetaan.

Kuntayhteistyöstö Lounais-Hämeessä on puhuttu ja kirjoitettu jo liki vuosisadan ajan. Se on muuttunut osaksi sosiaalista pääomaa ja sen viihdettä. Maan suurin puolue ei ole edes mukana tässä kuntien organisoimassa yhteisessä hallinnossa. Se ei seuraa maata ja maailman muutosta muuten kuin pitäen yllä nukku-Matin rooliaan.

Ennen Forssaan ja MTT:n organisaation sisään muuttoani seurasin läheltä suomalaista kuntien yhteistyötä ammatikseni. Kirjoitin ja raportoin siitä runsaasti. Se oli poikkeuksellisen turhauttavaa työtä kunnissamme, joissa valtaosa työntekijöistä oli naisia ja poliitikoista miehiä. Tämä näkyi myös lukusissa tutkimuskissa ja niiden analysoinneissa. Karkauspäivä kertoo, miten kansa on ne aikanaan ajatellut, siinä missä perehtyen kalevalaiseen runouteen. Jo lapsena ne oli opittava ulkoa. Kalevalan päivänä Onni ja Sisu viettävät nimipäivi-

ään. Huippu-urheilussa ei nyt näe oikein kumpaakaan. Lauri Tarasti laatii sille lakia. Ikään kuin laki auttaisi huippu-urheilijan synnyssä.

Ihmisen evoluutio on ollut monella tapaa valikoiva ja oma kielemmekin on luontoon sopeutunut, onomatopoeettinen, luonnon ääniä matkiva myös Hämeessä. Kun olemme toisiamme kovin lähellä, kuntayhteistyötä harjoittelemmekin, syyt sen epäonnistumiselle kerrotaan syntyvän etenkin arvovaltakysymyksistä, asenteista, kilpailusta, osaamattomuudesta ja vähemmän oikeista asioista eli pelosta pakoliitoksiin, lainsäädännöstä, poliittisista voimasuhteista, riitaisasta menneisyydestä, erilaisesta kuntakoosta tai elinkeinorakenteesta jne.

Miesten ja naisten välillä ei ole juurikaan eroja, enemmän pikemminkin työstä innostuneet ja motivoituneet ovat sekä miehiä ja naisia, mutta eroja on vaikkapa systeemisen työn toteuttamisessa tai kokemuksessa. Lisäksi eroja on työstään epävarmojen ja heikosti motivoituneiden, mutta samalla hyvin työnsä osaavien ja ko. strategian toteuttamisessa kokeneiden välillä.

Kunnat työnantajina ovat usein naisvaltaisia ja poliitikkoina mukana on myös usein runsaasti miehiä. Yhteistä mieltä kuitenkin ollaan yhteistyöstä etenkin koko talousalueen kehittämisessä, palvelujen järjestyksessä tuottamisessa, yhteisesiintymisen vaikuttamisessa, alueellisen tasa-arvon tavoittelussa, myönteisen julkisuuden profiloinnissa, koordinoinnin ja tiedon vaihdossa, kustannusten minimoinnissa, yhteyksissä keskushallintoon ja kansainvälisestäkin. Eroja ei ole siinäkään, kun haetaan ratkaisua ajankohtaisten ongelmien ratkaisussa, suurtuotannon eduissa ja alueiden kehittämisessä.

Kuntayhteistyön esteitä lueteltaessa näkyy selvä sukupuolten välinen ero. Taustalla ovat vanhat riidat ja lainsäädännön asettamat esteet, todelliset tai kuvitellut, tottumattomuus yhteistyöhön on sekin sukupuolia erottava ja jostakin syystä sillä on myös kunnittain eroja. Rajat kuntayhteistyössä kulkevatkin ihmisten, ei niinkään alueiden välillä. Tämä on hyvä Suomessa muistaa. Kunnat ovat naisvaltainen työnantaja. Yhteistyö on lisäksi avainhenkilöiden kautta syntyvä ilmiö. Naisvaltaisella alalla ilmiön on oltava visiona sopusuhteissa alueen laajemman ympäristön ja paikallisen sisäisen tahdon ja kulttuurin kanssa.

Visio yhteisestä talousalueesta on oltava koordinoimassa naisvaltaisen työympäristön ryhmässä työskentelevien yhteistä ajattelua ja sitä kautta heidän käyttäytymistään. Uhkakuvia ei ole syytä erityisesti korostaa, kuten medioissa koko ajan tehdään, vaan pikemminkin keinoja löytää ulos tulevista kriiseistä. Naisvaltainen työ pyrkii huolehtimaan siitä, etteivät vain harvat avainhenkilöt oivalla, mistä lopulta on kysymys.

Tekninen työ ja kunnan insinöörit näissä työryhmissä työstää ongelmia kokonaan eri tavalla kuin naiset hoitajina, opettajina tai sihteerin

tehtävissä. Kuntayhteistyön järjestely ja sen kehittäminen on projekti-työnä sikäli poikkeuksellinen, että projektitoiminnan kehittäminen on tässä työssä laajimmillaan projekti. Toisella puolella halutaan purkaa perinteisiä sukupuoliroolejamme tai tehdä valtarakenteita näkyviksi. Logiikkakin tulisi mennä tavalla, jossa niiden merkitys yhteistyössä vähenisi. Eikä niistä tarvitsisi enää puhua lainkaan.

Toivottavasti tämä tapahtuu työläskaupungissa ja sen maaseutuym-
päristössä, kylien kunnissa, mahdollisimman pian. Kun se on jatku-
nut jo vuosikymmeniä, siitä on jo tullut osa itse itseään ruokkiva iki-
liikkuja ja kulttuurinen, dogmaattinen hämäläinen osa kuntien sosiaa-
lista pääomaa, kuntakulttuuria. Saska Saarikoskea mukailleen, suku-
puoli ja kunta, alue ja sen identiteetti, on yksille turva ja toisille häkki.

Kuntayhteistyö onnistukseen edellyttää yhteistä visiota, joka on ollut ja kauan kateissa olkoonkin, että se on talousalueen tärkein veturi. Forssan talousalueella se on luonnonvarat, niiden tutkimus ja inno-
vaatiot sekä Jokioisten kartanoalueen tähän tarkoitukseen viisaasti hankkima fyysinen kulttuuriympäristö. Tämä ympäristö on ajautunut kriisiin, jonka tuloksena olemme menettäneen miljoonia euroja joka vuosi. Innovaatiot ja niiden, tuotto, alan tohtorikoulutus jopa alan yri-
tysneuvonta ovat yleensä suurten metropolialuiden hoidossa.

Meillä, kiitos viisaiden 1970-luvun poliitikkojemme, tämä metropoli-
alueille tyypillinen keskus on Jokioisten kunnassa ja osin myös Mus-
tialassa Tammelassa. Siellä on myös alan ympäristönhoidon ja suo-
jelun ydin alkaen ympäristötaloudesta, ympäristöbiologista, ympäris-
tösosiologiasta, ympäristöpsykologiasta, ympäristölääketeiteestä jne.
Meillä on kaivos, joka on jäänyt käyttämättä. Sen talousalue, toimiva
logistinen yhteys omaan maakuntaansa, puuttuu olemattoman kun-
tayhteistyön vuoksi tai sen traditioista johtuen. Menetämme konk-
reettisesti vuosittain näin miljoonia, pelkkinä tohtorin hattuina, inno-
vaatioista ja henkisistä pääomista nyt puhumattakaan.

Arvoisa puheenjohtaja:

Jätän aloitteen nopean selvitystyön laadinnasta Lounais-Hämeen ta-
lousalueen kuntayhteistyön tehostamisesta ja siihen liittyvästä sää-
tiöstä tukemaan edellä kuvatun ja jo aiemmin 1990-luvulla esitellyn
strategian (agropolis strategy) toteuttamisesta luonnonvarojen huip-
pututkimuksen, tohtorikoulutuksen ja monitieteisen innovaatiotoimin-
nan käynnistämisestä sekä Luken Jokioisten kartanoalueen säätiöi-
misestä tähän tarkoitukseen.”

Luostarisen lisäksi aloitteen oli allekirjoittanut valtuutettu Sirkka-Liisa
Anttila.

Päätös: Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmistelta-
vaksi.

KH 09.03.2020 § 79

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus antaa keskushallinnolle tehtäväksi laatia asiaa koskeva selvitys ja mahdollinen toimenpide-esitys kaupunginhallitukselle käsiteltäväksi.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.